

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ИЛИМ, ЖОГОРКУ БИЛИМ БЕРҮҮ
ЖАНА ИННОВАЦИЯЛАР МИНИСТРЛИГИ**

**САТКЫНБАЙ ТЕНТИШЕВ АТЫНДАГЫ АЗИЯ ЭЛ АРАЛЫК
УНИВЕРСИТЕТИ**

«Бекитилди»

С. Тентишев атынданагы

АзЭУнун ректору

М. и. д., проф.,

КРнын эмгек сиңирген дарыгери

Селтнев Т.Т.

_____ " " _____ 2025 -жыл

**С. ТЕНТИШЕВ АТЫНДАГЫ АЗИЯ ЭЛ АРАЛЫК
УНИВЕРСИТЕТИНИН ИЛИМИЙ-ИЗИЛДӨӨ ИШТЕРИ ЖӨНҮНДӨ
ЖОБО**

Кант ш.

1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1.1. С.Тентишев атындагы Азия эл аралык университетинин (мындан ары Жобо) изилдөө иш-аракеттеринин мазмунун, алардын негизги максаттарын, формаларын жана өзгөчөлүктөрүн, университет денгээлинде изилдөө иштерин пландаштыруу жана изилдөөнү (изилдөө иштерин) уюштуруу тартибин аныктайт.

1.2. Бул Жобо Кыргыз Республикасынын "Билим берүү жөнүндө" Мыйзамына,

1.3. АМУнун Уставына, Жобосуна жана билим берүү жаатындагы башка ченемдик укуктук актыларга ылайык иштелип чыккан.

1.4. Бул Жобо илимий тармактагы ишти уюштуруудагы негизги документ болуп саналат.

1.5. Университеттин илимий ишмердүүлүгү - бул бүтүрүүчүлөрдү сапаттуу даярдоо үчүн зарыл болгон жаңы билимдерди алууга жана заманбап билимдерди өздөштүрүүгө багытталган кафедралардын, окутуучулардын жана студенттердин изилдөө жана уюштуруу иштери.

1.6. Университет толук жогорку билимдүү адистерди сапаттуу даярдоонун негизин түзгөн фундаменталдык, чалгындоо жана илимий изилдөөлөрдү жүргүзүүгө милдеттүү.

1.7. Университетте илимий изилдөөлөрдү уюштуруунун милдеттүү шарты - илимий жана билим берүү процесстеринин интеграциясын, ошондой эле мамлекеттик аттестация жана мамлекеттик аккредитация аркылуу алынган сертификаттарга ылайык окутууну камсыз кылуу, анын негизинде Университет тиешелүү документтерди (мамлекеттик дипломдорду) берүүгө укуктуу.

1.8. Университеттин илимий ишмердүүлүгүнө (изилдөө иши) төмөнкүлөр кирет:

- илимий эмгектерди, мезгилдүү басылмаларды жана сериялык басылмаларды жарыялоо;

- чалгындоо жана колдонмо изилдөөлөрдү жүргүзүү;

- илимий макалаларды, баяндамаларды, илимий отчетторду жана билдирүүлөрдү жазуу;

- серептерди, сын-пикирлерди жана тыянактарды даярдоо;

- илимий конференцияларды, семинарларды, симпозиумдарды, конгресстерди, чыгармачыл талкууларды даярдоо жана өткөрүү, ошондой эле аларды жалпылоо.

- профессордук-окутуучулук курамдын илимий квалификациясын жогорулатуу;

- Университеттин Кыргыз Республикасындагы, коңшу өлкөлөрдөгү жана андан тышкары алдыңкы изилдөө борборлору жана жогорку окуу жайлары менен байланышын чыңдоо.

1.9. Университетте илимий-изилдөө иштери окутуучулар, аспиранттар,

ординаторлор, аспиранттар жана студенттер тарабынан жүргүзүлөт. Изилдөө планын ишке ашыруу үчүн жоопкерчилик кафедра башчыларына, окуу иштери боюнча проректорго жана илим бөлүмүнө жүктөлөт.

- Профессордук-окутуучулук курамдын илимий квалификациясын жогорулатуу;

- Университеттин Кыргыз Республикасындагы, коңшу өлкөлөрдөгү жана андан тышкары жерлердеги алдыңкы изилдөө борборлору жана жогорку окуу жайлары менен байланышын чыңдоо.

2. УНИВЕРСИТЕТТИН НЕГИЗГИ ТАПШЫРМАЛАРЫ

2.1. Ушул Жобонун алкагында Университеттин илимий ишмердүүлүгүнүн негизги тапшырмалары төмөнкүлөр болуп саналат:

- Университет үчүн ртыкчылыктан илимий багыттарды түзүү жана өнүктүрүү;

- Кафедранын адистешүүсүнө ылайык илимий мектептерди чыңдоо;
- Окуу процессин илимий жана методикалык жактан колдоо;
- Илимий ишмердүүлүктү стимулдаштыруунун натыйжалуу системасын түзүү;
- Университеттин студенттерин илимий ишмердүүлүккө тартуу;
- Келечектеги адистерде изилдөө жана издөө иштерине, чыгармачыл маселелерди чечүүгө ыктоону өнүктүрүү;
- Университеттин илимий ишмердүүлүгүн жогорку билим берүү жана илим жаатындагы жөнгө салуучу документтердин негизги талаптарына ылайык жүргүзүү;
- Университеттин жана анын кафедраларынын илимий салттарын калыптандыруу жана өнүктүрүү.

3. ИЛИМИЙ ИШ-ЧАРАЛАРДЫ БАШКАРУУ

3.1. Проректор Университеттин илимий ишмердүүлүгүн жалпы башкарууга жооптуу. Ал Университеттин илимий ишмердүүлүгүн түздөн-түз уюштурат жана башкарат.

3.2. Университеттин Окумуштуулар кеңеши илимий ишмердүүлүктүн төмөнкү маселелери үчүн жооптуу:

- Университеттин илимий ишмердүүлүгүнүн жылдык жана узак мөөнөттүү пландарын карап чыгуу;
- илимий ишмердүүлүктүн жыйынтыктарын жана пландаштырылган изилдөө долбоорлорун ишке ашырууну талкуулоо;
- кафедранын илимий иштер боюнча отчетторун угуу;
- Илим жаатындагы Окумуштуулар кеңешинин чечимдеринин аткарылышын талкуулоо.

3.3. Кафедра башчысы кафедрадагы илимий иштерди уюштуруучу болуп саналат, кафедрадагы илимий иштерди пландаштыруу жана ишке ашыруу үчүн жооптуу.

4. ИЛИМИЙ ИШ-ЧАРАЛАРДЫ ПЛАНДОО

4.1. Факультеттин илимий-изилдөө иштери кафедранын жыйындарында, Окуу-методикалык кеңеште жыл сайын каралып, университеттин ректору тарабынан бекитилген планга ылайык жүргүзүлөт.

4.2. Университеттин илимий-изилдөө иштери кафедралардын жылдык изилдөө пландарынын негизинде кафедралардын изилдөө багыттарына ылайык пландаштырылат.

4.3. Университетте илимий-изилдөө иштери профессорлор, доценттер, лекторлор, окутуучулар жана көмөкчү персонал, PhD студенттери, стажерлор, ординаторлор жана студенттер тарабынан жүргүзүлөт.

5. СТУДЕНТТЕРДИН ИЛИМИЙ ИШ-ЧАРАЛАРГА КАТЫШУУСУНУН ФОРМАЛАРЫ ЖАНА ТҮРЛӨРҮ

5.1. Студенттердин илимий-изилдөө иштери бүтүрүүчү адистерди даярдоонун сапатын жогорулатуунун натыйжалуу каражаты болуп саналат жана анын ажырагыс бөлүгү катары окуу процесси менен тыгыз байланышта жүргүзүлүшү керек.

5.2. Студенттердин окуу процессинде аткарган илимий-изилдөө иштери төмөнкүлөрдү камтыйт:

- илимий изилдөөлөрдүн элементтерин камтыган тапшырмаларды, рефераттарды, лабораториялык иштерди, долбоорлорду (иштерди) аткаруу жана отчетторду даярдоо;
- өндүрүштүк же окуу практикасынын жүрүшүндө белгилүү бир, стандарттуу эмес изилдөө тапшырмаларын аткаруу;

6. ИЗИЛДӨӨ ИШ-ЧАРАЛАРЫН КАРЖЫЛОО

6.1. Илимий изилдөөлөр Негиздөөчү менен макулдашылгандай, тийиштүү түрдө бекитилген илимий жана илимий-техникалык программаларга же келишимдерге ылайык, Университеттин өз каражаттарынан каржыланат.

6.2. Илимий изилдөөлөрдү каржылоо.

6.3. Каржылоо төмөнкүлөр аркылуу жүргүзүлүшү мүмкүн:

- гранттар;
- университеттин өз каражаттарынын эсебинен;
- мыйзам менен тыюу салынбаган башка булактардын эсебинен.

7. УНИВЕРСИТЕТТЕ ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨЛӨРДҮ ЖӨНГӨ САЛУУ ТАРТИБИ

7.1. Изилдөөнү пландаштыруу

7.2. Изилдөөнү пландаштыруу жылдык жана келечектүү негизде жүргүзүлөт.

7.3. Түзүмдүк бөлүмдөр изилдөө сунуштарын АЗМУнун Изилдөө бөлүмүнө беришет.

7.4. Изилдөө темалары университеттин Илимий академиялык кеңешинин чечиминин негизинде бекитилет.

7.5. Изилдөөнү уюштуруу жана жүргүзүү.

7.6. Изилдөө төмөнкүлөргө ылайык жүргүзүлүшү керек:

- Мыйзамдар;
- Интеллектуалдык менчикти коргоо талаптары;
- Маалымат жана башка коопсуздук стандарттары;
- Жеке маалыматтарды иштетүү эрежелери;
- Илимий этика жана плагиатка каршы принциптер.

7.7. Адамдар же жаныбарлар катышкан изилдөө жүргүзгөндө тиешелүү этика комитетинин корутундусу талап кылынат.

8. ОТЧЕТ ЖАНА КӨЗӨМӨЛ

8.1. Изилдөө этабы аяктагандан кийин, бөлүм башчысы төмөнкүлөрдү берет:

- илимий отчет;
- басылмаларды жана башка кошумча материалдарды.

8.2. Изилдөө бөлүмү изилдөөнү көзөмөлдөйт.

8.3. Изилдөөнүн жыйынтыктары ички жана тышкы кароодон өтүшү мүмкүн.

9. ЖЫЙЫНТЫКТАРДЫ ЖАРЫЯЛОО ЖАНА ИШКЕ АШЫРУУ.

9.1. Результаты научных исследований подлежат публикации в научных изданиях, за исключением случаев конфиденциальности.

9.2. Права на результаты интеллектуальной деятельности регулируются договором и внутренними нормативными актами.

9.3. Осуществляется акт внедрение результатов исследований в учебный процесс.

10. ЖООПКЕРЧИЛИК.

10.1. Илимий иш-чараларга катышкан адамдар төмөнкүлөр үчүн жооптуу:

- жыйынтыктардын тактыгы;
- мөөнөттөрдү сактоо;
- каражаттарды максаттуу пайдалануу;
- илимий этика стандарттарын сактоо.

10.2. Бузууларды аныктоо белгиленген жол-жоболорго ылайык иликтенет жана тартиптик, административдик же башка жазаларга алып келиши мүмкүн.

11. УШУЛ ЖОБОЛОРУ БЕКИТҮҮ ЖАНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРИП ТУРУУ ТАРТИБИ

11.1. Ушул Жобо, ошондой эле аларга киргизилген өзгөртүүлөр жана толуктоолор Университеттин Окумуштуулар кеңеши тарабынан каралат жана бекитилет.